

Soutisk Brailu a černotisku v editoru Duxbury (DBT) na tiskárně Index Everest

(tutoriál)

Michal Kunc
Břetislav Verner

Obsah a redakce textu: Břetislav Verner

© Autoři lekce, ver. 2022: Tento kurz je určen pro výuku uživatelů speciálního brailského editoru Duxbury (DBT) a autoři kurzu nabízejí pro tento účel celý text nebo jeho části k bezplatnému použití a šíření. Zároveň však autoři prosí, aby přitom vždy byl uváděn odkaz na tento původní zdroj, z něhož použití textu kurzu nebo jeho částí pochází (viz „licenci“ v poslední kapitole).

Názvy produktů, firem apod. použité v textu mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

OBSAH

1	Co je soutisk v braillském tisku	3
2	Nastavení pro soutisk	3
3	Jak dále	6
3.1	Licence	6
3.2	Poděkování a kontakt	6

1 Co je soutisk v braillském tisku

Soutiskem se rozumí soutisk černotisku a Braillu na braillském tisku, kdy nad nebo pod řádkem v Braillu je navíc vytištěný stejný obsah řádku v černotisku (vytištěný obsah tedy může přečíst i člověk, který Braille nezná). Soutisk může být

- **synchronní**, kdy je každý znak v černotisku umístěn pod odpovídajícím stejným znakem v Braillu (tedy černotisk je „roztahaný do šířky“),

nebo

- **asynchronní**, kdy je řádek v černotisku zarovnaný doleva („neroztahaný“) a tedy černotiskové znaky nejsou umístěné pod odpovídajícími znaky v Braillu.

Technicky se soutisk realizuje buď

- speciální tiskárnou-dvojčetem, která v jednom zařízení obsahuje černotiskovou i braillskou tiskárnu a obě tiskárny tisknou souběžně při jednom průchodu papíru černotisk i Braille,

nebo

- postupným tiskem na dvou tiskárnách, kdy se nejprve v černotiskové tiskárně vytiskne černotisk s patřičnými řádkovými rozestupy a potištěný papír se pak založí do braillské tiskárny, která mezi řádky černotisku vytiskne Braille.

Na braillské tiskárně Index Everest lze soutisk realizovat synchronně v editoru BUF nebo asynchronně v editoru Duxbury. Vlastní soutisk se pak realizuje na dvou tiskárnách, na standardní černotiskové a ve druhém průchodu na braillské tiskárně Everest.

2 Nastavení pro soutisk

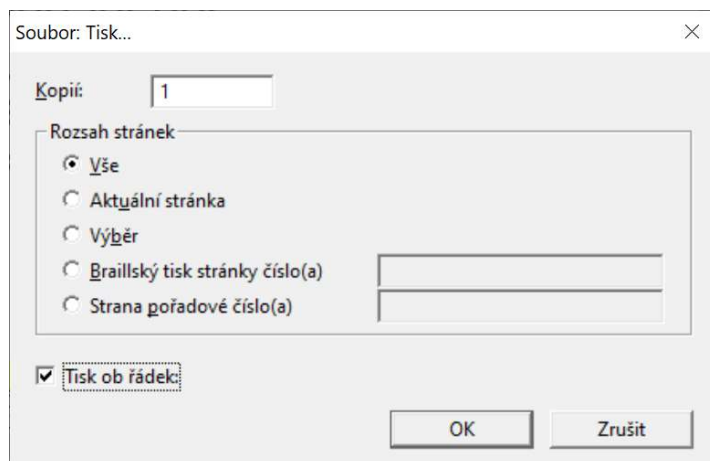
V editoru DBT lze na dva průchody vytisknout asynchronní soutisk Braillu a černotisku, kdy Braille je skutečné bodové písmo, hmatem detekovatelné, a nikoli jen černotiskový font.

Při prvním průchodu se braillský dokument vytiskne na černotiskové tiskárně (klávesová zkratka Ctrl+P) a pro druhý průchod se papír s černotiskem založí do braillské tiskárny, která vytiskne Braille (klávesová zkratka Ctrl+E).

Ke správně provedenému soutisku je však nutné vhodně nastavit editor DBT pro obě tiskárny braillskou i černotiskovou, má-li být výsledek optimální.

Pozn.: Nastavení tisku v dialogu tiskárny Everest nelze pro tento účel použít, protože DBT tiskne v režimu Legacy přes vlastní nastavení a vlastní tabulku (viz manuál DBT). V dialogu tiskárny lze tedy volit jen nastavení pro odsazení zleva či shora, počet řádků a počet znaků na řádek.

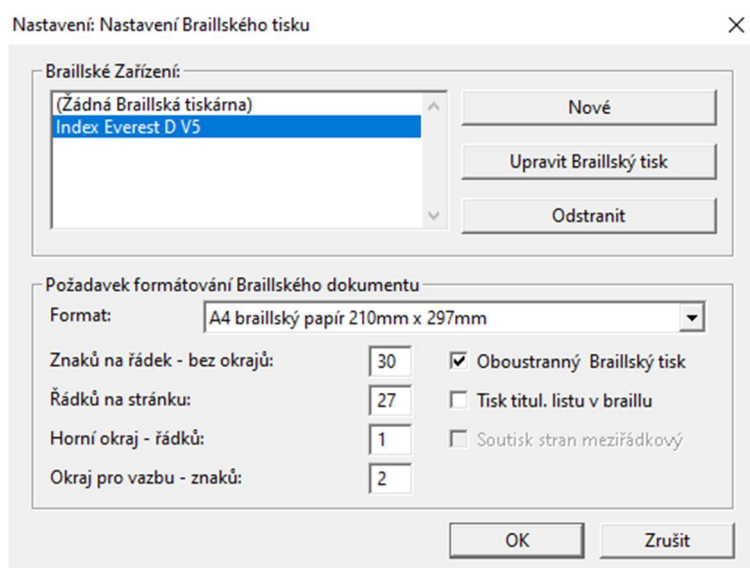
V dialogu pro tisk černotisku Soubor > Tisk... (Ctrl+P) musí být před tiskem zaškrtnuta položka „Tisk ob řádek“.

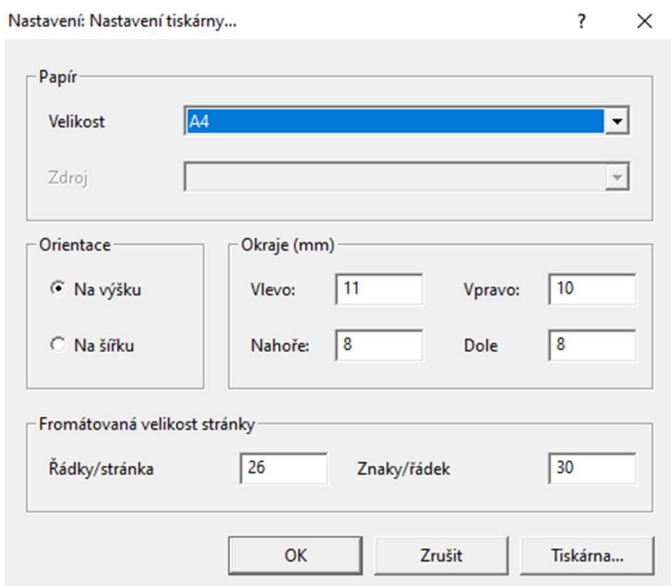
Pozor: Zaškrťovací pole „Tisk ob řádek“ je v dialogu tisku přístupné pouze z přeloženého braillského dokumentu, tj. po překladu černotiskového dokumentu zkratkou Ctrl + T.

Dále je nutné vhodně nastavit editor DBT pro obě tiskárny braillskou i černotiskovou, jestliže má být soutisk optimální (dobře naformátovaný se správnými řádkovými odstupy). Doporučená nastavení pro černotiskovou a braillskou tiskárnu, kdy černotisk nezasahuje do Braillu, tedy jsou (můžete však vyzkoušet i nastavení jiná):

1. V hlavním menu Výchozí nastavení > Nastavení braillské tiskárny ...

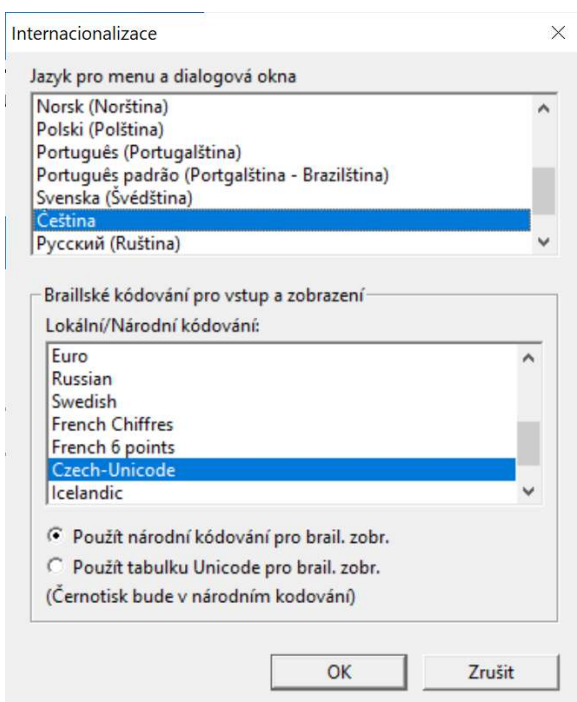

2. V hlavním menu Výchozí nastavení > Nastavení černotiskové tiskárny ...

Pozn.: Vzhledem k posunu papíru při podávání podavačem Everest se černotisk a Braille mohou na konci stránky A4 rozejít až o dva milimetry nahoru či dolů.

3. Pro jistotu ještě zkontrolujte nastavení v dialogu Výchozí nastavení > Internacionalizace..., mělo by vypadat jako na následujícím obrázku:

Toto nastavení rozhoduje o zobrazení černotiskového fontu v braillovém dokumentu.

Soutisk černotisku a Braillovu zahájíte tiskem braillového dokumentu (!) na černotiskové tiskárně (v editoru DBT zkratkou Ctrl+P) a pak stránku s vytištěným černotiskem založíte do braillové tiskárny Everest a vytisknete Braille (Ctrl + E).

Výsledný tisk je asynchronní, tj. černotisk je zarovnaný doleva nad řádkem v Braillově a nikoli párovane „písmeno nad odpovídajícím braillovým znakem“. Braille je jednak vytištěn černotiskovým fontem a ve stejném řádku pak po průchodu tiskárnou Everest vyražen také v reliéfním bodovém písmu. Výsledný optimalizovaný soutisk podle nastavení výše vypadá asi takto:

3 Jak dále

Podle potřeby si tento kurz doplňte další nápořádou, která je pro editor DBT k dispozici: tutoriál editoru DBT pro začátečníky (<https://spektra.eu/vyuka>), česká příručka na stránce produktu (<https://spektra.eu/duxbury/>) či anglická on-line nápořáděda.

3.1 Licence

Tento kurz je určen pro výuku uživatelů speciálního braillového editoru Duxbury (DBT) a autoři kurzu nabízejí pro tento účel celý text nebo jeho části k bezplatnému použití a volnému šíření. Zároveň však autoři prosí, aby přitom vždy byl uváděn odkaz na tento původní zdroj, z něhož použití textu kurzu nebo jeho částí pochází. Pro jiný účel, než výše uvedený, nelze text kurzu nebo jeho části bez souhlasu autorů použít, v žádném případě jej nelze šířit za úplaty.

3.2 Poděkování a kontakt

Autoři velmi děkují za všechny připomínky a návrhy na doplnění kurzu, které chápou jako společnou snahu pomáhající ke zlepšení výuky uživatelů uvedených produktů. Případné připomínky či návrhy k obsahu kurzu zasílejte prosím redaktorovi kurzu na adresu: verner.bretislav@spektra.eu.

Zpracování kurzu bylo částečně sponzorováno družstvem Spektra, v.d.n., které je zároveň autorizovaným prodejcem předmětných produktů (www.spektra.eu).

